

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Ülemnõukogu
otsus
algtekst
RT 1992, 21, 301

Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu, põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu ja nendega kaasneva lisaküsimuse rahvahääletuse korraldamise kohta

Vastu võetud 20.05.1992

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi hääleõiguslike kodanike tahte väljaselgitamiseks otsustab Eesti Vabariigi Ülemnõukogu:

1. Avaldada Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu, põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu ja rahvahääletusele pandav lisaküsimus ajalehtedes «Rahva Hääle» ja «Estonija» hiljemalt 1992. aasta 1. juuniks.

Eesti Vabariigi Valimiskomisjonil tagada rahvahääletusele pandavate dokumentide avalikustamine kõigis valimisjaoskondades.

Eesti Vabariigi Valitsusel tagada rahvahääletusele pandavate dokumentide kättesaadavus ja avalikustamine Eesti Vabariigi välisesindustes.

2. Viia Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu, põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu ja nendega kaasneva lisaküsimuse rahvahääletus läbi pühapäeval, 28. juunil 1992. Kõigis valimisjaoskondades tagada võimalus võtta alates 1992. aasta 15. juunist rahvahääletusest osa eelhääletuse teel.

3. Panna rahvahääletusele järgmised küsimused ja anda neile vastamiseks järgmised vastusevariandid:

Küsimus: «Kas Teie olete rahvahääletusele esitatud Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu ja põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu poolt?»

Vastus: «Jah» või «Ei».

Küsimus: «Kas Teie olete selle poolt, et põhiseaduse rakendamise seadusse lisatakse säte:

«Lubada pärast põhiseaduse jõustumist toimuval esimesel Riigikogu ja Vabariigi presidendi valimisel osaleda ka Eesti kodakondsuse taotlejatel, kes on taotluse esitanud 1992. aasta 5. juuniks.»?»

Vastus: «Jah» või «Ei».

4. Õigus rahvahääletusest osa võtta on, elu- ja viibimiskohast sõltumata, rahvahääletuse päevaks kõigil vähemalt 18-aastastel Eesti Vabariigi kodanikel, kes Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1992. aasta 16. aprilli otsuse «Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu rahvahääletuse ettevalmistamise kohta» punktide 4, 6, 7 kohaselt on kantud hääleõiguslike kodanike nimekirjadesse.

Hääletada saab oma elukoha järgses valimisjaoskonnas. Välismaal elavad või viibivad hääleõiguslikud kodanikud saavad hääletada Eesti Vabariigi välisesindustes või nende poolt avatud või Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni otsuse alusel moodustatud valimisjaoskondades. Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni otsuse alusel võib avada ajutisi valimisjaoskondi ka ravi-, puhke- ja eelvangistuskohtades, kus saavad hääletada seal viibivad hääleõiguslikud kodanikud.

5. Rahvahääletuse kulud kaetakse riigieelarve vahenditest.

Eesti Vabariigi Valitsusel eraldada Eesti Vabariigi Valimiskomisjonile riigieelarvest vahendeid vastavalt Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni poolt esitatud eelarvele.

Anda Eesti Vabariigi Valimiskomisjonile õigus finantseerida talle eraldatud vahendeist kohalikke omavalitsusi, valimiskomisjone ja nende poolt kaasatud isikuid seoses kulutustega rahvahääletuse ettevalmistamisel ja läbiviimisel.

6. Rahvahääletus toimub samades valimisjaoskondades, mis moodustati Eesti Vabariigi Ülemnõukogu käesoleva koosseisu valimiseks. Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni teadmisel võivad valimiste territoriaalkomisjonid moodustada täiendavaid valimisjaoskondi või muuta nende arvu ja piire. Eesti Vabariigi Valimiskomisjonil on õigus vajadusel moodustada uusi valimisjaoskondi, määrata nende piire ja kinnitada valimiskomisjoni koosseisud. Teadaanded valimisjaoskondade ja hääletusruumide asukoha kohta ning valimisjaoskondade piiride kirjelduse avalikustavad territoriaalkomisjonid või Eesti Vabariigi Valimiskomisjon hiljemalt 1992. aasta 12. juuniks.

7. Igal rahvahääletusest osavõtjal on kaks häält, millest ühe ta annab põhiseaduse eelnõu ja põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu poolt (või vastu) ja teise esitatud lisaküsimuse poolt (või vastu). Rahvahääletusest osavõtjad hääletavad isiklikult ja vahetult. Hääletamine on salajane ja vabatahtlik. Rahvahääletusest osavõtu õiguse ja vaba tahteavalduse teostamise takistamine on keelatud.

Rahvahääletusel tagatakse avalikkus ja üldsuse kontroll. Selleks võimaldatakse rahvusvahelistel vaotlejatel, erakondade, ühiskondlike liikumiste ja teiste ühiskondlik-poliitiliste organisatsioonide volitatud esindajatel Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni poolt sätestatud korras ning massiteabevahendite töötajatel viibida referendumil päeval hääletamise ja hääletamistulemuste kindlakstegemise juures. Rahvahääletust korraldavate komisjonide koosseisud on avalikud.

8. Rahvahääletusest osavõtjad võivad pärast hääletajate nimekirjade tutvustamise algust nõuda oma elukoha järgselt jaoskonnakomisjonilt hääletamissedeli, teha oma otsus rahvahääletusele esitatud küsimuse kohta ja lasta hääletamissedeli väikesesse pitsseeritud hääletamiskasti, mis avatakse pärast hääletamise lõpetamist. Nendes hääletamiskastides olevad hääletamissedelid pannakse enne hääletelugemise algust teiste hääletamisest osavõtnud sedelite hulka.

9. Rahvahääletuse päeval sõidus olevatel laevadel moodustatud valimisjaoskondades viia läbi hääletamine alates 1992. aasta 15. juunist kuni rahvahääletuse päeva, 28. juuni 1992 kella 8-ni õhtul Eesti aja järgi. Lubada rahvahääletuse päeval sõidus olevatel laevadel moodustatud jaoskonnakomisjonidel ise valmistada hääletamissedelid Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni poolt kinnitatud näidise järgi juhul, kui nendele komisjonidele ei ole võimalik üle anda trükitud hääletamissedeleid. Hääletamistulemuste kindlakstegemisel võib Tallinna linna valimiskomisjon arvestada hääletamispäeval sõidus olevatelt laevadelt, samuti Eesti Vabariigi välisesinduste juures ja mujal moodustatud jaoskonnakomisjonidelt selle kohta saadud radiogramme, telegramme jne., mis on saabunud Tallinna linna valimiskomisjonile hiljemalt 1992. aasta 29. juuniks kella 15. 00-ks. Rahvahääletuse päeval sõidus olevate laevade ja teiste, väljaspool Eesti Vabariiki moodustatud jaoskonnakomisjonide rahvahääletuse läbiviimisega

seotud dokumentide Tallinna linna valimiskomisjonile üleandmise tähtajad ja korra määrab Eesti Vabariigi Valimiskomisjon.

10. Rahvahääletuse sedelid trükitakse eesti keeles kummagi küsimuse kohta eraldi. Vajalikule hulgale rahvahääletuse sedelitele lisatakse vene- või muukeelne tekst. Eesti Vabariigi Valimiskomisjon kinnitab hääletamissedeli näidise ja tagab sedelite trükkimise. Jaoskonnakomisjonid varustatakse kõigi hääletamissedelitega kaks päeva enne rahvahääletust. Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni otsuse alusel eraldatakse jaoskonnakomisjonidele saatmiseks teatud osa hääletamissedelitest hääleõiguslike kodanike nimekirjade tutvustamise alguseks.

11. Hääletamissedelite täitmisel teeb hääletaja sedelitele märke sõna «Jah» või «Ei» juurde.

12. Jaoskonnakomisjon teeb nimekirja ning selle lisade alusel kindlaks hääletajate üldarvu jaoskonnas, hääletamissedeli saanud hääletajate arvu, hääletamisest osavõtnute arvu, rahvahääletusele iga küsimuse kohta eraldi pandud küsimustele jaatavalt ning eitavalt vastanute arvu ja kehtetuks tunnistatud hääletamissedelite arvu.

Kehtetuks tunnistatud hääletamissedelid, millest ei saa teha ühemõttelist järeldust hääletaja tahte kohta, ilma hääletaja märketa hääletamissedelid ja sedelid, millele trükitud tekstist on osa ära rebitud.

Hääletamise tulemused vaadatakse läbi jaoskonnakomisjoni koosseisul ja need kantakse protokollile.

13. Territoriaalkomisjon võtab kokku rahvahääletuse tulemused maakonnas või vabariiklikus linnas kõigi jaoskonnakomisjonide poolt koostatud protokollide alusel ning vormistab nende kohta protokollile.

14. Territoriaalkomisjonide protokollide järgi teeb Eesti Vabariigi Valimiskomisjon kindlaks rahvahääletuseks hääleõiguslike kodanike nimekirjadesse kantud isikute üldarvu; hääletamissedeli saanud isikute üldarvu; hääletamisest osavõtnute arvu; rahvahääletusele pandud iga küsimuse kohta eraldi küsimusele jaatavalt vastanute arvu ja eitavalt vastanute arvu ning kehtetuks tunnistatud hääletamissedelite arvu.

Rahvahääletuse andmed kannab Eesti Vabariigi Valimiskomisjon protokollile.

15. Avaldused ja kaebused rahvahääletust korraldavate organite ja ametiisikute peale lahendatakse Eesti Vabariigi Riigikogu valimisseaduse § 11 punktis 16, § 13 punktis 6, § 15 punktis 7 ettenähtud korras. Avaldused ja kaebused Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni tegevuse peale vaatab läbi Eesti Vabariigi Riigikohtu moodustamiseni Eesti Vabariigi Ülemkohus. (õ) 28.11.2008

16. Vastutus valimisseaduse ja referendumiseadusandluse rikkumise eest on karistatav haldus- või kriminaalkorras.

17. Eesti Vabariigi põhiseadus ja põhiseaduse rakendamise seadus loetakse vastuvõetuks rahvahääletuse tulemuste väljakuulutamise päeval juhul, kui rahvahääletusest võttis osa üle poole rahvahääletuse nimekirjadesse kantud hääleõiguslikest kodanikest ja kui seaduste poolt antud hääle arv ületab vastuhääle arvu.

Lisaküsimuses sätestatu loetakse rahvahääletuse toimumise päeval põhiseaduse rakendamise seadusesse lisatuks juhul, kui rahvahääletusest võttis osa üle poole rahvahääletuse nimekirjadesse kantud hääleõiguslikest kodanikest ja kui lisaküsimuses sätestatu poolt antud hääle arv ületab vastuhääle arvu.

18. Rahvahääletuse tulemused kuulutab välja Eesti Vabariigi Valimiskomisjon. Teadaanne rahvahääletuse tulemuste kohta avaldatakse hiljemalt 1992. aasta 3. juulil.

19. Rahvahääletuse ettevalmistamisel ja korraldamisel juhindutakse Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1992. aasta 16. aprilli ja käesolevast otsusest ning Eesti Vabariigi Riigikogu valimisseadusest.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1992. aasta 16. aprilli ja käesoleva otsuse tõlgendamisel tekkivate küsimuste lahendamine kuulub Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi, vastavate selgituste ja juhiste andmine Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni pädevusse.

20. Käesolev otsus jõustub vastuvõtmise päevast.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. RÜÜTEL

Tallinn, 20. mail 1992.

Õiend

RT 1992, 25, lk 720.